

VIJEĆE EUROPE I ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA

Pastuović, Iva

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Šibenik / Veleučilište u Šibeniku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:143:816990>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-12**

Repository / Repozitorij:

[VUS REPOSITORY - Repozitorij završnih radova
Veleučilišta u Šibeniku](#)

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
UPRAVNI STUDIJ
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

Iva Pastuović
VIJEĆE EUROPE I ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA
Završni rad

Šibenik, 2020.

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU
UPRAVNI STUDIJ
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

VIJEĆE EUROPE I ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA
Završni rad

Kolegij: Upravni i pravni sustav Europske unije

Mentor: dr. sc. Ljubo Runjić, v. pred.

Studentica: Iva Pastuović

Matični broj studenta: 1219052116

Šibenik, travanj 2020.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. VIJEĆE EUROPE	3
2.1. Glavna obilježja, ciljevi, aktivnosti i vrijednosti	3
2.2. Povijesni razvoj	4
2.3. Struktura i način funkcioniranja	6
2.4. Republika Hrvatska u Vijeću Europe	9
2.5. Razlika između Europskog vijeća, Vijeća EU i Vijeća Europe	14
3. ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA	16
3.1. Prava i slobode.....	16
3.1.1. <i>Pravo na život</i>	16
3.1.2. <i>Pravo na slobodu i sigurnost</i>	17
3.1.3. <i>Pravo na pošteno suđenje</i>	18
3.1.4. <i>Pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života</i>	19
3.1.5. <i>Sloboda mišljenja, savjesti i vjeroispovijedi</i>	19
3.1.6. <i>Sloboda izražavanja</i>	19
3.1.7. <i>Sloboda okupljanja i udruživanja</i>	20
3.1.8. <i>Pravo na brak</i>	20
3.1.9. <i>Pravo na djelotvoran pravni lijek</i>	20
3.2. Sud	21
3.3. Europski sud za ljudska prava	23
3.4. Podnošenje zahtjeva Europskom sudu za ljudska prava.....	24
3.5. Ljudska prava u Republici Hrvatskoj	25
4. ZAKLJUČAK	30
LITERATURA	31
POPIS SLIKA	32

Veleučilište u Šibeniku
Upravni odjel
Preddiplomski stručni studij Upravni studij

Završni rad

VIJEĆE EUROPE I ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA

IVA PASTUOVIĆ

Ulica hrvatskih branitelja 118, Murvica, 23000 Zadar, ipastuov@vus.hr

U suvremenoj međunarodnoj zajednici pitanje zaštite ljudskih prava jedno od njenih najaktualnijih i najdinamičnijih područja. U skladu s navedenim, cilj ovoga rada je razvijanje općih i posebnih znanja o ljudskim pravima. Posebno je važno biti upoznat s kontekstom zaštite ljudskih prava na razini Republike Hrvatske koja se referira na tijela, institucije, instrumente i mehanizme zaštite ljudskih prava u Republici Hrvatskoj. Slobode čovjeka i univerzalne vrijednosti u središtu su zaštite ljudskih prava u Republici Hrvatskoj. Kao i u drugim europskim državama, u Republici Hrvatskoj se jamče i osiguravaju ravnopravnost, slobode i prava čovjeka. One se temelje na najvišim vrijednostima ustavnog poretka sloboda, jednakosti, mirotvorstva, socijalne pravde, očuvanju prirode i čovjekova okoliša i slično. Zapravo svatko u Republici Hrvatskoj ima prava i slobode neovisno o njegovoj rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama.

(30 stranica / 6 slika / 25 literaturnih navoda / jezik izvornika: hrvatski)

Rad je pohranjen u: Knjižnici Veleučilišta u Šibeniku

Ključne riječi: *ljudska prava, Republika Hrvatska, ravnopravnost, sloboda*

Mentor: dr. sc. Ljubo Runjić, v. pred.

Rad je prihvaćen za obranu:

BASIC DOCUMENTATION CARD

Polytechnic of Šibenik
Department of Administration
Professional Undergraduate Studies of Administration

Final paper

THE EUROPEAN COUNCIL AND PROTECTION OF HUMAN RIGHTS

IVA PASTUOVIĆ

Ulica hrvatskih branitelja 118, Murvica, 23000 Zadar, ipastuov@vus.hr

In contemporary community the question of the protection of human rights is one of the most actual and the most dynamic areas. According to this, the goal of this final paper is to develop general and special knowledges about human rights. Especially, it is important to know context of protection of human rights in the Republic of Croatia which refers to institutions, instruments and mechanisms of protection of human rights in the Republic of Croatia. Freedoms and universal values are in the center of protection of human rights in the Republic of Croatia. As the other European states, Republic of Croatia guarantees equality, freedoms and rights of human. These are based on the highest values of constitutional order of freedoms, equality, pacifism, social justice, preserving nature and human environment and similar.

Actually, everyone in the Republic of Croatia has rights and freedoms independently of his skin's color, gender, language, faith, political or some other credential, national or social origin, assets, birth, education, social status or some other features.

(30 pages / 6 figures / 25 references / original in Croatian language)

Paper deposited in: Library of Polytechnic of Šibenik

Keywords: *human rights, the Republic of Croatia, equality, freedom*

Supervisor: Ph.D.Ljubo Runjić, Senior lecturer

Paper accepted:

1. UVOD

Slobode čovjeka i univerzalne vrijednosti u središtu su zaštite ljudskih prava, a, kao i u drugim europskim državama, i u Republici Hrvatskoj se jamče i osiguravaju ravnopravnost, slobode i prava čovjeka. One se temelje na najvišim vrijednostima ustavnog poretka sloboda, jednakosti, nacionalne ravnopravnosti i ravnopravnost spolova, mirotvorstva, socijalne pravde, poštivanje prava čovjeka, nepovredivosti vlasništva, očuvanju prirode i čovjekova okoliša, vladavine prava i demokratskog višestranačkog sustava. Zapravo bi u Republici Hrvatskoj svatko trebao imati prava i slobode neovisno o svojoj rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama.

Listu sloboda i prava nadopunjuju ona prava koja je Republika Hrvatska međunarodnim ugovorima prihvatila, potpisala i ratificirala pa čine dio unutarnjeg pravnog poretka. Ustavna prava mogu se ograničiti samo zakonom kako bi se zaštitili sloboda i prava drugih ljudi te pravni poredak, javni moral i zdravlje, dok svako ograničenje slobode ili prava mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinačnom slučaju. Osim što ograničenja moraju biti propisana zakonom, moraju poštivati načelo razmjernosti. Dvije su institucije koje jamče provedbu Ustavom zajamčenih ljudskih prava: Pučki pravobranitelj i Ustavni sud. Pučki pravobranitelj je opunomoćenik Hrvatskog sabora za promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda i svatko mu može podnijeti pritužbu na rad državnih tijela, tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave i tijela s javnim ovlastima, ako smatra da su mu njihovim nezakonitom ili nepravilnim radom povrijeđena ustavna ili zakonska prava. Postoje i posebni pravobranitelji za djecu, invalide i ravnopravnost spolova. Ustavni sud Republike Hrvatske najviše je tijelo ustavnih jamstava u zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda građana. Ustavom zajamčena prava i slobode mogu se pred Ustavnim sudom štiti institutom ustavne tužbe. Temeljna prava sadržana u Ustavu razrađena su u većem broju posebnih zakona. Ključnu ulogu u zaštiti prava uopće ima sudbena vlast koja neovisno o drugim granama vlasti sudi po zakonu.

Poštivanje i zaštita ljudskih prava u djelokrugu je svih tijela javne vlasti, a posebno tijela javne uprave koja, provodeći zakon, svojim pojedinačnim aktima odlučuju o pravima i obvezama građana, podzakonskim propisima razrađuju pojedine odredbe zakona ili utvrđuju i određuju način postupanja tijela javne uprave, provode nadzor, pripremaju nacрте prijedloga propisa, prate stanje u svom području.

U strukturi izvršne vlasti u Republici Hrvatskoj postoji razgranat sustav tijela kojima je primarna svrha zaštita i/ili promicanje ljudskih prava. Uz Koordinaciju za društvene djelatnost i ljudska prava, tu su i uredi Vlade Republike Hrvatske koji sudjeluju u oblikovanju javnih politika u području ljudskih prava. Sustav zaštite ljudskih prava obogaćen je dodatnim institucionalnim mehanizmima, kao što su Povjerenstvo za ljudska prava, županijske koordinacije za ljudska prava, koordinatori za ravnopravnost spolova u tijelima državne uprave te županijska povjerenstva za ravnopravnost spolova. Tijela u Republici Hrvatskoj koja se bave uspostavom i kontrolom sustava zaštite ljudskih prava su Hrvatski sabor, Ustavni sud, Pučki pravobranitelj i druge institucije koje štite i promiču ljudska prava. Važnost ljudskih prava i sloboda potvrđena je i ustavnom odredbom prema kojoj, za razliku od uobičajene relativne većine, Hrvatski sabor donosi zakone kojima se razrađuju Ustavom utvrđena ljudska prava i temeljne slobode većinom glasova svih zastupnika (apsolutna većina; dok zakone kojima se uređuju prava nacionalnih manjina Sabor donosi dvotrećinskom većinom glasova svih zastupnika (kvalificirana većina).

Vijeće Europe značajna je institucija u području zaštite ljudskih prava. Dakle, glavni joj je cilj jačanje suradnje i jedinstva na europskom kontinentu, promicanjem ljudskih prava i temeljnih sloboda te demokracije i vladavine prava. Uz ova tri ključna stupa koja predstavljaju temeljne vrijednosti Organizacije, Vijeće Europe bavi se i nizom specifičnih društvenih tema kao što su socijalna isključenost, rasna, nacionalna i druga netrpeljivost, trgovina ljudima, nasilje nad ženama, prava djece, bioetika, terorizam, zaštita kulturne i prirodne baštine te drugi suvremeni izazovi europskih društava.

2. VIJEĆE EUROPE

Vijeće Europe najstarija je europska organizacija sa sjedištem u Strasbourgu. Obuhvaća 47 država članica (sve europske države osim Bjelorusije), a glavni joj je cilj jačanje suradnje i jedinstva na europskom kontinentu, promicanjem ljudskih prava i temeljnih sloboda te demokracije i vladavine prava. Uz ova tri ključna stupa koja predstavljaju temeljne vrijednosti Organizacije, Vijeće Europe bavi se i nizom specifičnih društvenih tema kao što su socijalna isključenost, rasna, nacionalna i druga netrpeljivost, trgovina ljudima, nasilje nad ženama, prava djece, bioetika, terorizam, zaštita kulturne i prirodne baštine te drugi suvremeni izazovi europskih društava.¹

2.1. Glavna obilježja, ciljevi, aktivnosti i vrijednosti

Trenutno je Vijeće Europe posebno angažirano u borbi protiv svih oblika netolerancije i diskriminacije pod geslom „živjeti zajedno u Europi 21. stoljeća“, pri čemu osobitu pažnju pridaje zaštiti ljudskih prava osjetljivih društvenih skupina poput Roma, izbjeglica imigranata. Razvojem politike susjedstva, Vijeće Europe nastoji ojačati politički angažman i promicanje europskih vrijednosti i standarda izvan granica europskog kontinenta, posebno u kontekstu, tzv. arapskog proljeća.

Vijeće Europe jedinstveno je po svojem djelovanju u postavljanju standarda te nadzoru i suradnji s državama članicama u pogledu njihove primjene. Do sada je Vijeće Europe usvojilo više od 200 pravnih instrumenata (konvencija i protokola) iz raznih područja, no najvećim dostignućem smatra se Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda² (usvojena 1950. godine, a na snagu stupila 1953. godine). Konvencija utvrđuje listu prava i sloboda koje su države dužne svakome jamčiti. Konvencijski sustav zaštite temelji se na principu supsidijarnosti, što znači da države članice imaju primarnu odgovornost za zaštitu ljudskih prava te prevenciju i ispravljanje eventualnih povreda.³

¹ Republika Hrvatska, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, <http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi0/multi-org-inicijative/vijece-europe/opcenito-o-vijecu-europe/>, 07.04.2020.

² Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10

³ Omejec, J. (2010.) Vijeće Europe i Europska unija: institucionalni i pravni okvir, Novi informator, Zagreb, str. 457.

Europski sud za ljudska prava nadzorni je organ Konvencije koji utvrđuje je li država, prema pojedinačnim pritužbama, prekršila neka od prava zajamčenih Konvencijom, a kao stalno tijelo djeluje od 1998. godine. Treći stup Konvencije je Odbor ministara koji kao kolektivno političko tijelo nadzire izvršenje presuda. U strasburškom sustavu zaštite ljudskih prava Europskoj konvenciji komplementarne su Europska socijalna povelja te Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina, koje se također odlikuju jakim nadzornim mehanizmom. Također ističe se i nova, tzv. treća generacija pravnih instrumenata Vijeća Europe poput Konvencije o suzbijanju trgovine ljudima, Konvencije o zaštiti djece od seksualnog nasilja i Konvencije o sprječavanju borbi protiv nasilja nad ženama i obiteljskog nasilja.

Vijeće Europe zagovara slobodu izražavanja i slobodu medija, slobodu okupljanja, jednakost te zaštitu manjina. Pokrenulo je kampanje o pitanjima kao što su zaštita djeteta, on-line govor mržnje te prava Roma kao najveće manjine u Europi. Vijeće Europe pomaže državama članicama u borbi protiv korupcije, terorizma i provođenju nužnih reformi pravosuđa. Njegova skupina ustavnih stručnjaka, poznata kao Venecijanska komisija, nudi pravne savjete zemljama u cijelom svijetu. Vijeće Europe promiče ljudska prava kroz međunarodne konvencije, kao što je Konvencija o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji te Konvencija o kibernetičkom kriminalu. Ono prati napredak država članica u tim područjima te daje preporuke kroz neovisna stručna tijela za praćenje. Danas niti jedna država članica Vijeća Europe ne primjenjuje smrtnu kaznu.⁴

2.2. Povijesni razvoj

Vijeće Europe utemeljilo je 5. svibnja 1949. u Londonu deset europskih država, sa željom učvršćenja demokracije, vladavine prava i zaštite ljudskih prava na europskom kontinentu kako se strahote dvaju svjetskih ratova više nikad ne bi ponovile. U studenome 1950. godine u Rimu usvojena je Europska konvencija o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, u skladu s kojom je 1959. godine utemeljen Europski sud za ljudska prava. Završetkom hladnog rata, Vijeće Europe se nametnulo kao glavni politički forum za trajni dijalog i suradnju sa zemljama istočne i srednje Europe koje su izabrale demokratski oblik upravljanja državom. Ta nova uloga Vijeća Europe kao čuvara demokratske stabilnosti potvrđena je Bečkim sastankom na vrhu 1993. godine.⁵

⁴ Council of Europe, <https://www.coe.int/hr/web/about-us/values>, 07.04.2020.

⁵ Pavišić, B., Kamber, K. (2016.) Kazneno pravo Vijeća Europe, Paradox, Rijeka, str. 45.

Istodobno su utvrđena zajednička načela u pogledu zaštite manjina, aktivne podrške procesu demokratske tranzicije te jačanja mehanizma promatranja ispunjavanja preuzetih obveza u zemljama članicama. Novi prioriteti suradnje, s naglaskom na jačanje socijalne kohezije i zaštitu sigurnosti građana, određeni su na Drugom sastanku na vrhu 1997. godine u Strasbourgu. Radi ubrzanja dotadašnje procedure koja je prolazila dva tijela, Komisiju i tek onda Sud za ljudska prava koji je povremeno zasjedao, dogovoreno je osnivanje jedinstvenog, stalnog Europskog suda za ljudska prava koji je počeo s djelovanjem 4. studenog 1998. godine.

Na Trećem sastanku na vrhu održanom u Varšavi 2005. godine zacrtane su glavne smjernice aktualnog djelovanja:⁶

- promicanje zajedničkih temeljnih vrijednosti (ljudska prava, demokracija i vladavina prava),
- jačanje sigurnosti građana Europe,
- izgradnja humanije Europe bez podjela
- te jačanje suradnje s drugim međunarodnim organizacijama (EU, UN, OESS).

Slika 1. Logo Vijeća Europe

Izvor: Republika Hrvatska, Ministarstvo pravosuđa, <https://pravosudje.gov.hr/vijesti/javni-natjecaj-vijeca-europe-za-pruzanje-savjetodavnih-usluga-na-projektu-reforme-pravosudja-u-ukrajini-i-izvršenju-presuda-europskog-suda-za-ljudska-prava/19085>, 07.04.2020.

⁶ Republika Hrvatska, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, <http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi0/multi-org-inicijative/vijece-europe/opcenito-o-vijecu-europe/>, 07.04.2020.

2.3. Struktura i način funkcioniranja

Odbor ministara (OM) glavno je izvršno tijelo donošenja odluka te svojevrsni čuvar temeljnih vrijednosti Vijeća Europe koje okuplja ministre vanjskih poslova država članica. Odbor ministara na godišnjem sastanku u svibnju revidira stanje europske suradnje u mandatu Vijeća Europe i bavi se pitanjima od političke važnosti.

Temeljne zadaće Odbora ministara uključuju: ⁷

- održavanje političkog dijaloga,
- nadzor poštivanja obveza članstva i primanje novih članica,
- zaključivanje pravno obvezujućih instrumenata i sporazuma kao i usvajanje političkih preporuka državama članicama te
- nadzor izvršenja presuda Europskog suda za ljudska prava.

Članice Organizacije abecednim se redom svakih šest mjeseci izmjenjuju u predsjedanju Odborom ministara, kojim od studenoga 2017. godine predsjedava Danska u trajanju od šest mjeseci. Odbor ministara u praksi djeluje i donosi odluke na razini Odbora ministarskih zastupnika kojeg čine stalni predstavnici/veleposlanici država članica. Odluke se prethodno usuglašavaju na razini izvjestiteljskih grupa/*ad hoc* radnih grupa/tematskih koordinacija, čiji se rad temelji na radu i izvješćima (tehničke) razine stručnih tijela, odnosno nacionalnih predstavnika ili nezavisnih stručnjaka u stručnim odborima.

Parlamentarna skupština (PSVE) glavno je savjetodavno tijelo Vijeća Europe te od svog osnutka (1949. godine) djeluje kao pokretačka snaga Organizacije, stojeći iza mnogih njezinih ključnih inicijativa i postignuća. Parlamentarna skupština je izuzetno aktivna i dinamična, a okuplja predstavnike nacionalnih parlamenata 47 država članica Vijeća Europe koji izravno predstavljajući više od 800 milijuna Europljana djeluju kao „demokratska savjest Europe“. PSVE ima 636 člana: 318 zastupnika i 318 zamjenika, a svaka je država, ovisno o broju stanovnika, zastupljena s 2 do 18 članova, koji reflektiraju odnos političkih snaga u nacionalnom parlamentu. Prema političkim grupacijama, trenutno većina mjesta u PSVE pripada Europskoj pučkoj stranci (EPP), zatim Socijalistima (SOC), Europskim demokratima (EDG), Savezu Liberala i demokrata za Europu (ELDE) te Ujedinjenoj europskoj ljevici (UEL).

⁷ Republika Hrvatska, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, <http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi0/multi-org-inicijative/vijece-europe/opcenito-o-vijecu-europe/>, 07.04.2020.

PSVE se sastaje četiri puta godišnje na jednotjednim plenarnim sjednicama u Strasbourgu, a tekstovi koje usvaja (preporuke, rezolucije i mišljenja) služe kao smjernice Odboru ministara, nacionalnim vladama, parlamentima i političkim strankama. Uz nadzor ispunjavanja članstvom preuzetih obveza, u nadležnosti je Parlamentarne skupštine, između ostalog, izbor sudaca Europskog suda za ljudska prava (po jedan sudac iz svake države), izbor glavnog tajnika i njegovog zamjenika te izbor povjerenika za ljudska prava. PSVE svake godine bira predsjednika iz redova svojih članova, a aktualni predsjednik (izabran u siječnju 2020.) je Rik Daems koji služi jednogodišnji mandat i može biti obnovljen jednom.

Slika 2. Parlamentarna skupština Vijeća Europe

Izvor: Hrvatski sabor, <https://www.sabor.hr/hr/press/priopcenja/saborsko-izaslanstvo-sudjeluje-na-zimskom-zasjedanju-parlamentarne-skupstine-1>, 07.04.2020.

Kongres lokalnih i regionalnih vlasti, kao savjetodavno tijelo Vijeća Europe, djeluje od 1994. godine (do tada Konferencija lokalnih vlasti Europe), a sastoji se od Doma lokalnih vlasti i Doma regija.

Sastaje se dva puta godišnje na plenarnim (svibanj) i sezonskim (proljeće ili jesen) zasjedanjima. Glavna zadaća Kongresa je nadzor stanja lokalne i regionalne demokracije u državama članicama, o čemu države redovno podnose izvješće temeljem Europske povelje o lokalnoj i regionalnoj demokraciji. **Tajništvo Vijeća Europe** kao administrativno tijelo brine se za učinkovito djelovanje Organizacije i odvijanje programskih aktivnosti te zapošljava oko 2000 službenika iz svih zemalja članica. Na čelu Tajništva Vijeća Europe je glavni tajnik kojemu je povjereno strateško upravljanje programskim aktivnostima i proračunom te nadzor nad funkcioniranjem Tajništva i Organizacije općenito. Posebno mjesto u strukturi Vijeća Europe pripada **Povjereniku za ljudska prava** kao nezavisnoj instituciji zaduženoj za promicanje zaštite ljudskih prava u državama članicama. Povjerenik institucionalno djeluje od 1999. godine, sa zadaćom podizanja svijesti o ljudskim pravima te promicanja razvoja nacionalnih struktura za zaštitu ljudskih prava. Svoje aktivnosti provodi putem dijaloga s vladama, odnosno posjeta zemljama članicama i izdavanja tematskih preporuka. Mandat Povjerenika za ljudska prava traje šest godina.

Slika 3. Vijeće Europe

Izvor: Council of Europe, <https://www.coe.int/hr/web/about-us/headquarters-and-offices>, 07.04.2020.

2.4. Republika Hrvatska u Vijeću Europe

Republika Hrvatska punopravna je članica Vijeća Europe od 6. studenog 1996. godine. RH započinje predsjedanje Odborom ministara Vijeća Europe 18. svibnja 2018. u trajanju od šest mjeseci, koje će Republici Hrvatskoj omogućiti dodatnu prepoznatljivost na ovom području. Nakon što je u godinama nakon primitka u članstvo postupno usvojila potrebne standarde te ispunila pristupne obveze, RH danas uživa položaj aktivne članice koja primjenjuje usvojene standarde te konstruktivno sudjeluje u programima i aktivnostima Organizacije.

Partnerski odnos Republike Hrvatske s Vijećem Europe razvija se prvenstveno putem aktivnog sudjelovanja u programima i aktivnostima ove organizacije, s posebnim naglaskom na promicanju specifičnih tematskih interesa koji pridonose prepoznatljivosti države kao članice Organizacije. U tom smislu, Republika Hrvatska se nastavila profilirati na području obiteljskog prava, osobito u pogledu promicanja prava djece. U Vijeću Europe Republika Hrvatska je prepoznatljiva i na području zaštite prava nacionalnih manjina, borbe protiv svih oblika diskriminacije, posebno temeljem spolne orijentacije i rodnog identiteta, borbe protiv trgovine ljudima te borbe protiv terorizma pružajući na taj način konkretni doprinos radu Organizacije i ostvarenju njezinih osnovnih ciljeva u području promicanja ljudskih prava te jačanja demokracije i pravne države.

Glede djelokruga Europskog suda za ljudska prava, Republika Hrvatska dosljednom primjenom Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda na nacionalnoj razini – koja se nastoji i dalje unaprijediti (edukacija o Konvenciji i njezinim standardima, razvoj i primjena domaćih pravnih sredstava prema standardima Konvencije, uloga Ustavnog suda) - te urednim izvršenjem presuda nastoji pridonijeti rasterećenju Suda.

Republika Hrvatska je ratificirala 93 instrumenta Vijeća Europe, a daljnja dinamika temeljit će se na pristupanju onim relevantnim ugovorima koji imaju specifičnu „dodanu vrijednost“ u odnosu na postojeće međunarodno pravo. Nakon donošenja zakona o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (tzv. „Istanbulska konvencije“) 13. travnja 2018. godine, poduzimaju se daljnje aktivnosti u provedbi procesa ratifikacije.⁸

⁸ Republika Hrvatska, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, <http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi0/multi-org-inicijative/vijece-europe/opcenito-o-vijecu-europe/>, 07.04.2020.

Republika Hrvatska je i članica 13 (od ukupno 14) parcijalnih sporazuma Vijeća Europe:⁹

- Europska komisija za demokraciju putem prava (Venecijanska komisija),
- Razvojna banka Vijeća Europe,
- Konvencija kojom se uspostavlja Europska Farmakopeja,
- Skupina za suradnju u području borbe protiv zlouporabe i nezakonitog trgovanja drogama (Pompidou),
- Europski fond za koprodukciju i distribuciju kinematografskih i audiovizualnih djela (Euroimages),
- Parcijalni sporazum za mladešku iskaznicu (EURO<26) u svrhu promicanja i olakšavanja mobilnosti mladih u Europi,
- Europski audiovizualni opservatorij,
- Sporazum kojim se uspostavlja Skupina država protiv korupcije (Greco),
- EUR-OPA (Skupina za koordinaciju sprječavanja, zaštite i pružanja pomoći u slučajevima većih prirodnih i tehnoloških nesreća),
- Prošireni parcijalni sporazum kojim se uspostavlja Europski centar za moderne jezike (Centar Graz),
- Prošireni parcijalni sporazum o sportu (EPAS),
- Europski centar za globalnu međuovisnost i solidarnost (Centar sjever-jug Vijeća Europe) te
- Prošireni djelomični sporazum o kulturnim rutama (EPA).¹⁰

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, u suradnji s Državnom školom za javnu upravu, zaduženo je za provedbu projekta „Unaprjeđenje znanja, vještina i stručnih kompetencija državnih i javnih službenika za zastupanje nacionalnih interesa i usuglašavanje zakonodavnih prijedloga u tijelima EU“ koji će se u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020. financirati iz Europskog socijalnog fonda (ESF). Projekt obuke trajao je od jeseni 2018. do jeseni 2019. godine. Ukupni proračun projekta je 7.353.364 kn, od čega sufinanciranje Europske unije iznosi 85%, a nacionalni dio 15%. Tijekom projekta su se održavale edukacije, i to 276 dana kojima je bilo obuhvaćeno oko 800 sudionika.

⁹ Republika Hrvatska, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, <http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi0/multi-org-inicijative/vijece-europe/opcenito-o-vijecu-europe/>, 07.04.2020.

¹⁰ Ibid

Cilj je projekta bio obrazovati državne i javne službenike za učinkovito zastupanje nacionalnih interesa u tijelima EU te pripremu i provedbu predsjedanja RH Vijećem EU u prvoj polovici 2020. godine. Predsjedanje Vijećem EU za svaku je državu članicu iznimno važna uloga, koja donosi brojne izazove, ali i prilike kako za državu članicu, tako i za njezinu državnu upravu. Za Republiku Hrvatsku ova je uloga dodatno važna iz razloga što je to prvi puta da se nalazi u ulozi predsjedateljice Vijećem.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, kao jedna od ključnih koordinacijskih institucija u kontekstu priprema za provedbu predsjedanja RH Vijećem EU, svjesno je važnosti ovog projekta te svih zadaća koje se očekuju u tom razdoblju. Pripreme za predsjedanje Vijećem EU zahtjevan su i sveobuhvatan proces. Isti, između ostaloga, obuhvaća i ključan segment ljudskih resursa na kojemu počiva uspješna provedba predsjedanja Vijećem EU. Uspješno predsjedanje Vijećem EU oslanja se na sposobnost predsjedavajućeg da osigura napredak i postigne rezultate vezano uz tekuće zakonodavne akte i otvorena pitanja koja se nalaze na dnevnom redu Vijeća. Predsjedavajući nastoji postići rezultate unutar iznimno zahtjevnih mreža formalnih i neformalnih procedura i pregovora te komunikacijskih kanala. Za svaku državu članicu koja predsjedava Vijećem važno je da bude svjesna navedenih izazova te se za iste kvalitetno pripremi, angažirajući pri tome sve nužne nacionalne institucionalne resurse.

U slučaju Republike Hrvatske, navedeno će značiti blisku i supstantivnu suradnju svih ministarstava i ostalih tijela državne uprave, kako u razdoblju priprema, tako i za vrijeme samog predsjedanja Vijećem EU. Kako bi se osigurala spremnost za ovaj zahtjevan zadatak te unaprijedile kompetencije državnih i javnih službenika za učinkovito zastupanje nacionalnih interesa u procesu donošenja odluka u EU, projekt osigurava provedbu treninga vezanih za specifična znanja te specijaliziranih treninga i radionica vezanih za opće vještine za obavljanje europskih poslova. Sadržajno, treninzi su podijeljeni u dvije grupe – jednom grupom obuhvatit će se teme o načinima funkcioniranja Bruxellesa te interakcije s nacionalnim sustavom koordinacije europskih poslova, procedurama donošenja odluka u EU (tzv. redovan zakonodavan postupak), načinu rada Vijeća/COREPER-a i radnih skupina, politikama EU, uspostavljanja nacionalnih prioriteta itd. Nadalje, u svom radu na EU poslovima stručnjaci trebaju raspolagati i specifičnim vještinama pregovaranja i lobiranja na razinama radnih skupina institucija EU, posebno Vijeća, temama uspješnog komuniciranja i umrežavanja, tehnikama pisanog izvješćivanja i vođenja sastanaka te prezentacijskim vještinama što će se obuhvatiti drugom grupom treninga.

Projekt također predviđa i praktičnu obuku u Stalnom predstavništvu RH pri Europskoj uniji, te jačanje jezičnih kompetencija službenika, odnosno treninge stručnog engleskog i francuskog jezika fokusiranog na EU poslove. Edukacije će se održavati u Zagrebu i Bruxellesu, a njima će biti obuhvaćeni službenici iz ministarstava te ostalih relevantnih tijela državne i javne uprave kao i službenici Stalnog predstavništva RH pri EU u Bruxellesu.¹¹

Kompleksni i dugotrajan proces uključivanja Republike Hrvatske u Vijeće Europe važno je sa znanstvenog i javnog gledišta jer se tu, uz političku povijest radi i o tradiciji, kulturi, društvenim vrijednostima te svim ostalim karakteristikama jedne države. Iako se taj proces odvijao u jednom od najtežih razdoblja hrvatske političke povijesti, o njemu nema sustavnih istraživanja. Analizirajući ne tako davnu prošlost, može se zaključiti da je Vijeće Europe itekako pridonijelo i pripremio Republiku Hrvatsku za ulazak u članstvo Europske unije. Ispunjenjem obveza koje su pred nju postavljene u toj organizaciji, Republika Hrvatska je stekla golemo iskustvo u rješavanju i ispunjavanju preuzetih političkih zadaća. Upravo stoga sve obveze koje je RH preuzela za prijem u Europsku uniju uspješno su ispunjene i ugrađene u nacionalno zakonodavstvo. Vijeće Europe, tu prvu važnu stubu koja se mora proći na putu do ostalih europskih integracija, valja gledati kao školu demokracije u kojoj svaka zemlja polaže ispit spremnosti za sljedeći korak u budućnost. Važno je spomenuti da je prvi kontakt Republike Hrvatske s Vijećem Europe ostvaren nedugo nakon osamostaljenja, već početkom devedesetih godina, tijekom Domovinskog rata.

Legitimacija pojedine države za ulazak u Europsku uniju je položen test „svetog trojstva Vijeća Europe” što znači poštivanje:¹²

- demokracije (višestranačke),
- ljudskih prava
- i vladavine prava.

Naravno, u sklopu tog trojstva podrazumijeva se još niz zahtjeva, odgovora i procedura, a sve kako bi se zadovoljili svi kriteriji. Vijeće Europe odigralo je presudnu ulogu u rješavanju problema manjina, ljudskih prava, u pitanjima europske kulturne baštine, europskog identiteta i drugih zajedničkih problema (poštivanje demokratskih sloboda, suzbijanje ksenofobije i rasizma, trgovine ljudima, prostitucije, uporabe droga i drugo).

¹¹ Republika Hrvatska, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, <http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi0/multi-org-inicijative/vijece-europe/opcenito-o-vijecu-europe/>, 07.04.2020.

¹² Ibid

Upravo zbog toga, Vijeće Europe potvrdilo se kao jedna vrlo korisna politička organizacija i kao nužni katalizator u fazi tranzicije Republike Hrvatske od prikraćenog dijela Jugoslavije do ravnopravnog dijela Europske unije. U tom sklopu Republika Hrvatska sada ravnopravno sudjeluje u svim relevantnim raspravama sa statusom punopravnog člana. Trenutno sene vide neki bitni nedostaci ulaska u Europsku uniju, a najvažnije je naglasiti da Republika Hrvatska nije mogla ostati izolirana kao država izvan europskih procesa. U tom slučaju za Republiku Hrvatsku bi nastupila svekolika stagnacija i udaljavanje od standarda i tijekova života u Europskoj uniji. Dakako, nijedan oblik integracije ili prijenosa dijela suverenih prava na Europsku uniju nije jednostavan proces, ali je to kao i u životu pitanje kompromisa. I baš zato je važno da je Hrvatska spremno ušla u Europsku uniju, da zna koje su koristi od toga, da nije uletjela nespremno u žrvanj tržišne utakmice i prepustila odlučivanje naddržavnim institucijama, a da sama u tome nije sudjelovala. Hrvatska je ušla u trenutku ekonomske krize, ali s razvijenim pravnim institucijama i unaprijeđenom administracijom. Dugo pregovaračko „upoznavanje” Hrvatske, na neki način bilo je jamstvo da će ova zemlja spremno štititi vitalne i strateške interese, a u Europskoj uniji predstavljat će je kompetentni ljudi kojima se može vjerovati u poslovima od zajedničkog značenja. Svakako će se u određenim aspektima života osjetiti i neki manji nedostaci, ali na kraju svega, ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju pokazao se kao siguran dobitak.

Slika 4. Razvojna banka Vijeća Europe

Izvor: HRVATSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVITAK, <https://www.hbor.hr/naslovnica/hbor/medunarodna-suradnja/suradnja-s-razvojnem-bankom-vijeca-europe-ceb/>, 08.04.2020.

2.5. Razlika između Europskog vijeća, Vijeća EU i Vijeća Europe

Početak ove godine Republika Hrvatska preuzela je predsjedanje Europskom unijom, odnosno Vijećem EU-a. Anketa HRT-a pokazala je da građani i dalje ne znaju čime će točno Hrvatska predsjedati te da šest godina od ulaska u Europsku uniju nisu sigurni čime se bave europske institucije.¹³

Republika Hrvatska će do polovice 2020. godine predsjedati **Vijećem Europske unije**, tj. biti na čelu tog tijela Europske unije. Radi se o tijelu koje nema stalni sastav, već su njegovi članovi nacionalni ministri iz svih 28 država članica EU-a, ovisno o području politike o kojem se raspravlja. Vijeće se sastaje u deset sastava:

- ✓ Vijeće za ekonomske i financijske poslove (Ecofin),
- ✓ Vijeće za konkurentnost (COMPET),
- ✓ Vijeće za obrazovanje, mlade, kulturu i sport (EYCS),
- ✓ Vijeće za okoliš (ENVI),
- ✓ Vijeće za opće poslove (GAC),
- ✓ Vijeće za poljoprivredu i ribarstvo (AGRIFISH),
- ✓ Vijeće za pravosuđe i unutarnje poslove (PUP),
- ✓ Vijeće za promet, telekomunikacije i energetiku (TTE),
- ✓ Vijeće za vanjske poslove te
- ✓ Vijeće za zapošljavanje, socijalnu politiku, zdravstvo i pitanja potrošača (EPSCO).

Svim ovim vijećima predsjedava ministar iz države koja u tom trenutku predsjedava Europskom unijom, osim Vijeća za vanjske poslove, kojim predsjedava visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku.

Dakle, Vijeće Europske unije pregovara o zakonodavnim aktima i donosi ih s Europskim parlamentom, a s Europskim parlamentom donosi i proračun EU-a. Jednako tako, Vijeće koordinira neke od politika država članica kao što su ekonomska i fiskalna politika, politika vezana uz obrazovanje, mlade, kulturu i sport te politiku zapošljavanja.

Europsko vijeće, koje se često zamijeni za Vijeće EU-a, tijelo je čiji sastav čine šefovi država i vlada članica Unije, a na čelu mu je predsjednik Europskog vijeća, u ovom trenutku bivši belgijski premijer Charles Michel. Kao hrvatski premijer član Europskog vijeća je i Andrej Plenković.

¹³ Tportal, <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/zbunjuju-vas-imena-objasnjavamo-razliku-između-europskog-vijeca-vijeca-eu-i-vijeca-europe-foto-20191227>, 22.04.2020.

Europsko vijeće donosi odluke konsenzusom, ali ne pregovara o zakonima Europske unije niti ih donosi. Europsko vijeće određuje opće političko usmjerenje i prioritete Europske unije. Jedan od članova Europskog vijeća je i predsjednik Europske komisije, a trenutno je to Ursula von der Leyen. Europska komisija glavno je izvršno tijelo Europske unije, svojevrsna vlada. Komisija je zadužena za pripremanje i predlaganje propisa, a kao i, npr. Vlada u Hrvatskoj, koja odgovara Saboru, Komisija odgovara Europskom parlamentu. Ukoliko joj Parlament izglasa nepovjerenje, cijela Komisija mora odstupiti s dužnosti. Na čelu Komisije je predsjednica, a kao članovi te europske vlade sjede povjerenici iz svih 28 članica. Trenutno je kao hrvatska predstavnik u Komisiji Dubravka Šuica, i to na funkciji potpredsjednice Komisije za demokraciju i demografiju.

Slika 5. Europsko vijeće

Izvor: Europska unija, <https://sites.google.com/site/europska2unija/home/europski-parlament-i-europsko-vijece>, 23.04.2020.

Treća institucija sličnog imena, koja se često miješa s Europskim vijećem i Vijećem EU-a, je **Vijeće Europe**. Za razliku od prva dva vijeća, ova institucija, inače najstarija europska organizacija, nije tijelo Europske unije. Riječ je o međunarodnoj organizaciji koja obuhvaća 47 članica, a glavni cilj su joj jačanje suradnje i jedinstva na Starom kontinentu, promicanje ljudskih prava i temeljnih sloboda te demokracije i vladavine prava. Glavna tajnica Vijeća Europe bivša je hrvatska ministrica vanjskih poslova Marija Pejčinović Burić.¹⁴

¹⁴ Tportal, <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/zbunjuju-vas-imenaj-objasnjavamo-razliku-izmedu-europskog-vijeca-vijeca-eu-i-vijeca-europe-foto-20191227>, 22.04.2020.

3. ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA

Prema Konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda,¹⁵ vlade potpisnice, članice Vijeća Europe, uzimaju u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima koju je Opća skupština Ujedinjenih naroda proglasila 10. prosinca 1948. godine. Ova Deklaracija nastoji osigurati opće i djelotvorno priznanje i poštovanje u njoj proglašenim pravima te postići veće jedinstvo članica Vijeća Europe. Jedan od načina postizanja toga cilja jesu očuvanje i daljnje ostvarivanje ljudskih prava i temeljnih sloboda. Potvrđujući svoju duboku privrženost tim temeljnim slobodama (osnova pravde i mira u svijetu i najbolje zaštićene istinskom političkom demokracijom) te zajedničkim razumijevanjem i poštovanjem ljudskih prava o kojima te slobode ovise, potrebno je poduzeti početne korake kako bi zajednički osigurale ostvarenje određenih prava utvrđenih Općom deklaracijom. Članice Vijeća Europe sporazumjele su se da visoke ugovorne stranke osigurat će svakoj osobi pod svojom jurisdikcijom prava i slobode određene u sljedećem odjeljku.

3.1. Prava i slobode

Pravo svakoga na život zaštićeno je zakonom. Nitko ne smije biti namjerno lišen života osim u izvršenju sudske presude na smrtnu kaznu za kaznena djela za koje je ta kazna predviđena zakonom.

3.1.1. Pravo na život

Nije u suprotnosti s odredbama ovoga članka lišenje života proizašlo iz upotrebe sile koja je bila nužno potrebna:

- a) pri obrani bilo koje osobe od protupravnog nasilja,
- b) pri zakonitom uhićenju ili pri sprječavanju bijega osobe zakonito lišene slobode ili
- c) radi suzbijanja pobune ili ustanka u skladu sa zakonom.

¹⁵ KONVENCIJA ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA,
https://www.usud.hr/sites/default/files/doc/KONVENCIJA_ZA_ZASTITU_LJUDSKIH_PRAVA_I_TEMELJNIH_SLOBODA_s_izmjena_i_dopunama_iz_PROTOKOLA_br_14.pdf, 22.04.2020.

Nitko se ne smije podvrgnuti mučenju ni nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni. Također se nitko ne smije držati u ropstvu ili ropstvu sličnom odnosu niti se smije siliti na prisilan ili obvezatan rad.

Pojam "prisilni ili obvezatni rad" ne obuhvaća: ¹⁶

- a) svaki rad koji se zahtijeva od neke osobe na redovitom izdržavanju kazne ili za vrijeme uvjetnog otpusta na slobodu,
- b) svaku vojnu službu ili, u zemljama gdje se dopušta odbijanje obnašanja vojne službe zbog prigovora savjesti, drugu službu određenu umjesto obvezatne vojne službe,
- c) svaku službu koja se traži u slučaju nepogode ili nesreće koje ugrožavaju život i blagostanje zajednice ili
- d) svaki rad ili službu koji su dio uobičajenih građanskih obveza.

3.1.2. Pravo na slobodu i sigurnost

Svatko ima pravo na slobodu i na osobnu sigurnost. Nitko se ne smije lišiti slobode, osim u sljedećim slučajevima i u postupku propisanom zakonom: ¹⁷

- a) ako je zatvoren u skladu sa zakonom nakon presude nadležnog suda,
 - b) ako je zakonito uhićen ili pritvoren zbog nepoštovanja zakonitog sudskog naloga radi osiguranja izvršenja neke zakonom propisane obveze,
 - c) ako je zakonito uhićen ili pritvoren radi dovođenja nadležnoj sudbenoj vlasti kad postoji osnovana sumnja da je počinio kazneno djelo ili kad je razumno vjerovati da je to nužno radi sprječavanja izvršenja kaznenog djela ili bijega nakon njegova počinjenja,
 - d) ako se radi o zakonitom zatvaranju maloljetnika radi izricanja odgojne mjere nadzora ili o njegovu zakonitom pritvoru radi dovođenja nadležnoj sudbenoj vlasti,
 - e) ako se radi o zakonitom lišenju slobode osoba radi sprječavanja širenja zaraznih bolesti, o pritvaranju umobolnika, alkoholičara, ovisnika o drogi ili skitnica ili
 - f) ako se radi o zakonitom uhićenju ili pritvoru neke osobe kako bi je se spriječilo da neovlašteno uđe u zemlju ili osobe protiv koje je u tijeku postupak protjerivanja ili izručenja.
- Svatko tko je uhićen mora u najkraćem roku biti obaviješten, na jeziku koji razumije, o razlozima toga uhićenja i o svakoj optužbi protiv sebe.

¹⁶ KONVENCIJA ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA,

https://www.usud.hr/sites/default/files/doc/KONVENCIJA_ZA_ZASTITU_LJUDSKIH_PRAVA_I_TEMELJNIH_SLOBODA_s_izmjenama_i_dopunama_iz_PROTOKOLA_br._14.pdf, 22.04.2020.

¹⁷ Ibid

Svatko uhićen ili pritvoren mora se u najkraćem roku izvesti pred suca, ili pred drugo zakonom određeno tijelo sudbene vlasti i ima pravo u razumnom roku biti suđen ili pušten na slobodu do suđenja. Puštanje na slobodu može se uvjetovati davanjem jamstva da će ta osoba pristupiti suđenju. Svatko tko je lišen slobode uhićenjem ili pritvaranjem ima pravo pokrenuti sudski postupak u kojem će se brzo odlučiti o zakonitosti njegova pritvaranja ili o njegovu puštanju na slobodu ako je pritvaranje bilo nezakonito. Svatko tko je žrtva uhićenja ili pritvaranja suprotno odredbama ovoga članka ima izvršivo pravo na odštetu.

3.1.3. Pravo na pošteno suđenje

Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ili, pak, u slučaju podizanja optužnice za kazneno djelo protiv njega svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj. Presuda se mora izreći javno, ali se sredstva priopćavanja i javnost mogu isključiti iz cijele rasprave ili njezinog dijela zbog razloga koji su nužni u demokratskom društvu radi interesa morala, javnog reda ili državne sigurnosti, kad interesi maloljetnika ili privatnog života stranaka to traže, ili u opsegu koji je po mišljenju suda bezuvjetno potreban u posebnim okolnostima gdje bi javnost mogla biti štetna za interes pravde.

Svatko optužen za kazneno djelo smatrat će se nevinim sve dok mu se ne dokaže krivnja u skladu sa zakonom. Svatko optužen za kazneno djelo ima najmanje sljedeća prava:

- a) da u najkraćem roku bude obaviješten, potanko i na jeziku koji razumije, o prirodi i razlozima optužbe koja se podiže protiv njega,
- b) da ima odgovarajuće vrijeme i mogućnost za pripremu svoje obrane,
- c) da se brani sam ili uz branitelja po vlastitom izboru, a ako nema dovoljno sredstava platiti branitelja, ima pravo na besplatnog branitelja, kad to nalažu interesi pravde,
- d) da ispituje ili daje ispitati svjedoke optužbe i da se osigura prisustvo i ispitivanje svjedoka obrane pod istim uvjetima kao i svjedoka optužbe i
- e) besplatnu pomoć tumača ako ne razumije ili ne govori jezik koji se upotrebljava u sudu.

Nitko ne može biti proglašen krivim za kazneno djelo počinjeno činom ili propustom koji, u času počinjenja, po unutarnjem ili po međunarodnom pravu nisu bili predviđeni kao kazneno djelo. Isto se tako ne može odrediti teža kazna od one koja je bila primjenjiva u času kad je kazneno djelo počinjeno.

3.1.4. Pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života

Svatko ima pravo na poštovanje svoga privatnog i obiteljskog života, doma i dopisivanja. Javna vlast se neće miješati u ostvarivanje tog prava, osim u skladu sa zakonom i ako je u demokratskom društvu nužno radi interesa državne sigurnosti, javnog reda i mira, ili gospodarske dobrobiti zemlje, te radi sprječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

3.1.5. Sloboda mišljenja, savjesti i vjeroispovijedi

Svatko ima pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijedi, a to pravo uključuje slobodu da se promijeni vjeroispovijed ili uvjerenje i slobodu da se pojedinačno ili u zajednici s drugima, javno ili privatno, iskazuje svoju vjeroispovijed ili uvjerenje bogoslužjem, poučavanjem, praktičnim vršenjem i obredima. Sloboda iskazivanja vjeroispovijedi ili uvjerenja podvrgnut će se samo takvim ograničenjima koja su propisana zakonom i koja su u demokratskom društvu nužna radi interesa javnog reda i mira, zaštite javnog reda, zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

3.1.6. Sloboda izražavanja

Svatko ima pravo na slobodu izražavanja. To pravo obuhvaća slobodu mišljenja i slobodu primanja i širenja informacija i ideja bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj članak ne sprječava države da podvrgnu režimu dozvola ustanove koje obavljaju djelatnosti radija ili televizije te kinematografsku djelatnost. Budući da ostvarivanje tih sloboda obuhvaća dužnosti i odgovornosti, ono može biti podvrgnuto formalnostima, uvjetima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom, koji su u demokratskom društvu nužni radi interesa državne sigurnosti, teritorijalne cjelovitosti ili javnog reda i mira, radi sprječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala, radi zaštite ugleda ili prava drugih, radi sprječavanja odavanja povjerljivih informacija ili radi očuvanja autoriteta i nepristranosti sudbene vlasti.

3.1.7. Sloboda okupljanja i udruživanja

Svatko ima pravo na slobodu mirnog okupljanja i slobodu udruživanja s drugima, uključujući pravo osnivati sindikate ili im pristupati radi zaštite svojih interesa. Ne mogu se postavljati nikakva ograničenja ostvarivanju tih prava, osim onih koja su propisana zakonom i koja su u demokratskom društvu nužna radi interesa državne sigurnosti ili javnog reda i mira, radi sprječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih. Ovaj članak ne zabranjuje da se nameću zakonska ograničenja u ostvarivanju tih prava pripadnicima oružanih snaga, policije ili državne uprave.

3.1.8. Pravo na brak

Muškarci i žene u dobi za sklapanje braka imaju pravo stupiti u brak i osnovati obitelj, u skladu s domaćim zakonima koji uređuju ostvarenje tog prava.

3.1.9. Pravo na djelotvoran pravni lijek

Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.

Uživanje prava i sloboda koje su priznate u ovoj Konvenciji osigurat će se bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi, kao što je spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijed, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili društveno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili druga okolnost.

U vrijeme rata ili drugog izvanrednog stanja koje ugrožava opstanak naroda svaka visoka ugovorna stranka može, u opsegu koji je strogo određen potrebama tih izvanrednih prilika, poduzeti mjere koje derogiraju njezine obveze iz ove Konvencije, uz uvjet da te mjere nisu nespojive s njezinim ostalim obvezama po međunarodnom pravu. Svaka visoka ugovorna stranka koja se posluži tim pravom derogiranja svojih obveza mora Glavnog tajnika Vijeća Europe u cijelosti obavijestiti o mjerama koje je poduzela i o razlozima radi kojih je to učinila. Ona će također obavijestiti Glavnog tajnika Vijeća Europe o prestanku djelovanja tih mjera i o ponovnoj punoj primjeni svih odredaba ove Konvencije.

Ništa se u ovoj Konvenciji ne može tumačiti kao da uključuje za bilo koju državu, skupinu ili pojedinca neko pravo da se upusti u neku djelatnost ili da izvrši neki čin koji bi smjerali na uništenje prava ili sloboda priznatih u ovoj Konvenciji ili na njihovo ograničenje u većoj mjeri nego što se u njoj predviđa. Radi osiguranja poštovanja obveza koje su visoke ugovorne stranke preuzele Konvencijom i dodatnim protokolima, ustanovljuje se Europski sud za ljudska prava, dalje: "Sud" koji djeluje kao stalni Sud.

3.2. Sud

Sud se sastoji od broja sudaca jednakog broju visokih ugovornih stranaka. Suci moraju biti visokog moralnog ugleda i ispunjavati uvjete što se traže za obavljanje visokih sudačkih služba, ili pravnici priznati kao ugledni stručnjaci. Suci djeluju u Sudu u osobnom svojstvu, a tijekom svoga mandata suci ne mogu obavljati nikakve djelatnosti koje bi bile inkompatibilne s njihovom neovisnosti, nepristranosti ili sa zahtjevom punog radnog vremena njihove službe, o svim pitanjima koja proizađu iz primjene ovoga stavka odlučuje Sud. Suce u ime svake visoke ugovorne stranke bira Parlamentarna skupština većinom glasova, s liste od tri kandidata koje predlaže visoka ugovorna stranka. Suci se biraju na razdoblje od devet godina, a ne mogu se ponovno birati. Mandat sudaca istječe kad navršše 70 godina, a suci ostaju na dužnosti dok ne budu zamijenjeni. Međutim, oni nastavljaju rješavanje slučajeva što su ih bili započeli. Sudac ne može biti razriješen službe osim ako ostali suci dvotrećinskom većinom odluče da je taj sudac prestao ispunjavati tražene uvjete. Sud ima Tajništvo čije se funkcije i organizacija propisuju poslovníkom Suda. Kad sudi kao sudac pojedinac, Sudu pomažu izvjestitelji koji djeluju pod nadzorom predsjednika Suda i oni su dio Tajništva Suda.

Sud u plenarnoj sjednici: ¹⁸

1. bira svoga predsjednika i jednog ili dva potpredsjednika na razdoblje od tri godine (oni se mogu ponovno birati),
2. osniva vijeća za određeno razdoblje,
3. bira predsjednike sudskih vijeća (oni se mogu ponovno birati),
4. usvaja poslovnik Suda,
5. bira tajnika i jednog ili više zamjenika tajnika te
6. može podnijeti bilo koji zahtjev.

¹⁸ KONVENCIJA ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA,
https://www.usud.hr/sites/default/files/doc/KONVENCIJA_ZA_ZASTITU_LJUDSKIH_PRAVA_I_TEMELJNIH_SLOBODA_s_izmjenama_i_dopunama_iz_PROTOKOLA_br_14.pdf, 22.04.2020.

Sud razmatra slučajeve koji su mu podneseni kao sudac pojedinac, u odborima od tri suca, u vijećima od sedam sudaca i velikom vijeću od sedamnaest sudaca. Sudska vijeća osnivaju odbore za određeno razdoblje. Na zahtjev plenarne sjednice Suda, Odbor ministara može jednoglasnom odlukom i za određeno razdoblje, smanjiti na pet broj sudaca u vijećima. Kad sudi kao sudac pojedinac, sudac neće ispitivati niti jedan zahtjev protiv visoke ugovorne stranke u čije je ime izabran.

U vijeće i veliko vijeće ulazi, po službenoj dužnosti, sudac koji je izabran u ime zainteresirane visoke ugovorne stranke. Ako takvoga nema, ili je taj sudac spriječen, u svojstvu suca ulazi osoba koju predsjednik Suda izabere s liste koju ta stranka prethodno podnese. Veliko vijeće uključuje i predsjednika suda, potpredsjednike, predsjednike vijeća i ostale suce izabrane u skladu s poslovnikom Suda.

Sudac pojedinac može proglasiti nedopuštenim ili brisati sa sudske liste slučajeve zahtjev podnesen kada takvu odluku može donijeti bez daljnjeg razmatranja. Pri tome je odluka konačna, a ukoliko sudac pojedinac ne proglasi zahtjev nedopuštenim niti ga izbriše s liste, prosljedit će ga odboru ili vijeću na daljnje razmatranje.

Ovlasti odbora su sljedeće:

1. proglasiti zahtjev nedopuštenim ili ga brisati s liste slučajeve, kad takvu odluku može donijeti bez daljnjeg razmatranja ili
- b) proglasiti zahtjev dopuštenim te istodobno donijeti presudu o osnovanosti, ako su o glavnom pitanju slučaja koje se odnosi na tumačenje ili primjenu Konvencije ili dodatnih protokola presude konačne.

Ako sudac izabran u ime zainteresirane visoke ugovorne stranke nije član odbora, odbor ga u bilo kojoj fazi postupka može pozvati da zauzme mjesto jednog od članova odbora, imajući u vidu sve bitne okolnosti, uključujući i pitanje je li se ta stranka usprotivila primjeni određenog postupka.¹⁹

¹⁹ KONVENCIJA ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA,
https://www.usud.hr/sites/default/files/doc/KONVENCIJA_ZA_ZASTITU_LJUDSKIH_PRAVA_I_TEMELJNIH_SLOBODA_s_izmjenama_i_dopunama_iz_PROTOKOLA_br_14.pdf, 22.04.2020.

3.3. Europski sud za ljudska prava

Europski sud za ljudska prava međunarodni je sud ustrojen 1959. godine, sa sjedištem u Strasbourgu. Njegova je nadležnost odlučivati o pojedinačnim ili međunarodnim zahtjevima koji se odnose na povredu građanskih i političkih prava sadržanih u Europskoj konvenciji o ljudskim pravima. Drugim riječima, zadaća Suda je osigurati da države poštuju prava i jamstva predviđena Konvencijom.²⁰

U trenutku kada utvrdi da je neka država povrijedila jedno ili više tih prava i jamstava, Sud donosi presude koje su obvezujuće za svaku državu i dovode do toga da dotične zemlje imaju obvezu postupati po njima i mijenjati svoje zakonodavstvo i administrativnu praksu u velikom broju područja kako se slične povrede ne bi ponavljale u budućnosti. Sud se sastoji od broja sudaca jednakog broju država članica Vijeća Europe koje su ratificirale Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Republika Hrvatska je ratificirala Konvenciju 5. studenog 1997. godine). Oni sude u osobnom svojstvu i ne predstavljaju ni jednu državu, a biraju se na neobnovljiv mandat od devet godina.

S obzirom na činjenicu da Sud svake godine zaprimi više od 50.000 novih zahtjeva, nemoguće je odrediti vrijeme trajanja postupka pred Sudom. No, unatoč konstantnom porastu zahtjeva, Sud nastoji svaki spor riješiti u roku od tri godine od pokretanja postupka. U određenim situacijama neki predmeti mogu biti okončani i prije, ali i to ovisi o raznim čimbenicima kao, npr. o sastavu Suda kojem je predmet dodijeljen, o marljivosti stranaka u dostavljanju relevantnih informacija Sudu i slično. Važno je naglasiti da Europski sud za ljudska prava nije isto što i Sud Europske unije (sa sjedištem u Luxembourg) ili Međunarodni sud pravde (sa sjedištem u Haagu). Također, ovaj sud ne predstavlja žalbeni sud u odnosu na domaće sudove, što znači da Sud kao takav ne može ponoviti postupak, niti ukinuti, mijenjati ili preinačiti odluke domaćih sudova.

²⁰ Središnji državni portal, <https://uredzastupnika.gov.hr/europski-sud-za-ljudska-prava/186>, 22.04.2020.

3.4. Podnošenje zahtjeva Europskom sudu za ljudska prava

Svatko tko smatra da su prekršena njegova prava po Europskoj konvenciji o ljudskim pravima, možete podnijeti zahtjev Europskom sudu za ljudska prava.

Europski sud za ljudska prava međunarodni je sud koji može razmatrati isključivo zahtjeve fizičkih osoba, organizacija ili tvrtki koje smatraju da su prekršena njihova prava iz Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Uvjeti za podnošenje zahtjeva su sljedeći: ²¹

- ✓ Zahtjev se može podnijeti isključivo protiv države koja je potpisnica Konvencije,
- ✓ Sud ne može razmatrati sve vrste pritužbi (njegova je nadležnost ograničena uvjetima dopuštenosti navedenim u Konvenciji, koji određuju tko se može žaliti, kada i u vezi čega),

Sud više od 90% zahtjeva koje razmotri proglasi nedopuštenima i stoga onaj tko podnosi Zahtjev treba provjeriti zadovoljavaju li pritužbe uvjete dopuštenosti. Za podatke o ovim uvjetima, kao i načinu podnošenja zahtjeva može se obratiti odvjetniku ili proučiti upute za ispunjavanje obrasca zahtjeva.

Zahtjev se Sudu može podnijeti isključivo putem redovne pošte (ne telefonom) što znači da se papirnati primjerak obrasca zahtjeva s originalnim potpisima podnositelja i/ili opunomoćenog zastupnika mora poslati poštom. Obrazac zahtjeva primljen putem telefaksa ne smatra se potpunim zahtjevom jer Sud mora primiti original potpisanog obrasca zahtjeva. Predmet podnositelja zahtjeva bit će razmatran besplatno i bit će odmah obaviješten o svakoj odluci koju Sud donese. Od lipnja 2017. godine Sud je izmijenio pravila postupanja u postupku pred sućem pojedincem u pogledu obrazlaganja odluka o nedopuštenosti. ²²

²¹ Središnji državni portal, <https://gov.hr/moja-uprava/pravna-drzava-i-sigurnost/pravna-zastita/podnosenje-zahtjeva-europskom-sudu-za-ljudska-prava/1731>, 23.04.2020.

²² Ibid

3.5. Ljudska prava u Republici Hrvatskoj

U Republici Hrvatskoj ljudska prava svakog pojedinca propisana su Ustavom RH, međunarodnim ugovorima kojih je RH stranka, te zakonima. Ustav Republike Hrvatske u članku 3. zaštitu ljudskih prava određuje kao najvišu vrednotu ustavnog poretka Republike Hrvatske. Glavom III Ustava jamči se zaštita ljudskih prava i temeljnih sloboda, te velik broj pojedinačnih prava.

Članak 14. Ustava RH proklamira pravo svakog u Republici Hrvatskoj na Ustavom zajamčena prava i slobode, neovisno o njegovoj rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju i drugim osobinama. Naime, svi su jednaki pred zakonom i jamče se, zatim poimence osobne i političke slobode i prava (poput prava na život, zabrane mučenja i prisilnog rada, prava na pravičan sudski postupak, nepovredivost doma, zaštitu osobnog i obiteljskog života, dostojanstva, ugleda i časti, slobodu mišljenja i izražavanja misli, savjesti i vjeroispovijedi itd.). Zasebnim poglavljem jamče se gospodarska, socijalna i kulturna prava, kao što su pravo vlasništva, poduzetničke i tržišne slobode, pravo na rad i iz područja rada, i pravo na socijalnu sigurnost, socijalno osiguranje, zdravstvenu zaštitu i posebnu skrb. Jamči se također pravo na obrazovanje, slobodu znanstvenog, kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, kao i pravo na zdrav život u zdravom okolišu.

Nastavno na Ustav Republike Hrvatske, mnogi zakoni i drugi propisi na različitim razinama daju praktično značenje temeljnim pravima i slobodama pojedinca. Ovo se odnosi na veliki broj propisa uključujući: zdravstvenu zaštitu, socijalne službe, kazneno zakonodavstvo, zaštitu protiv različitih oblika diskriminacije, obrazovni sustav i slično. Republika Hrvatska ratificirala je i velik broj međunarodnih ugovora na globalnoj i regionalnoj razini, kojima se jamči zaštita i promocija ljudskih prava. Ti ugovori, u koje pripada i šest konvencija Ujedinjenih naroda o ljudskim pravima prema kojima postoji obveza izvještavanja ugovornim tijelima Ujedinjenih naroda, kao i prethodno opisana Europska konvencija o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, sukladno odredbama Ustava dio su unutarnjeg pravnog poretka RH, a po pravnoj snazi su iznad zakona, te ih sudovi mogu i neposredno primjenjivati kad odlučuju o pitanjima koja se tiču zaštite ljudskih prava pojedinaca.²³

²³ Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, [http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi-staro-ijvhj/ujedinjeni-narodi-\(un\)/ljudska-prava-u-rh/](http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi-staro-ijvhj/ujedinjeni-narodi-(un)/ljudska-prava-u-rh/), 23.04.2020.

Za provedbu nacionalnog zakonodavstva i međunarodnih obaveza koje je RH preuzela u području zaštite i promocije ljudskih prava odgovornost pripada cjelokupnom sustav državne vlasti, s posebnim naglaskom na ulogu sudova u njihovoj zaštiti, te nezavisnih institucija.

Zakon o sudovima (nn 150/05) u članku 5. propisuje: "Sudovi sude na osnovi Ustava i zakona. Sudovi sude i na osnovi međunarodnih ugovora koji su dio pravnog poretka Republike Hrvatske. Sudovi primjenjuju i druge propise koji su donijeti sukladno Ustavu, međunarodnom ugovoru ili zakonu Republike Hrvatske."

Nezavisne institucije za zaštitu ljudskih prava su sljedeće: ²⁴

- ✓ Ured pučkog pravobranitelja,
- ✓ Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova te
- ✓ Ured pravobraniteljice za djecu.

Unutar sustava državne uprave osnovana su i posebna tijela u cilju promocije i daljnjeg unaprjeđivanja sustava zaštite ljudskih prava. Posebnim pitanjima iz područja ljudskih prava ili posebno osjetljivim skupinama posvećuje se posebna pažnja, te su u tu svrhu osnovana i nacionalna tijela, tj. Povjerenstva i nacionalni odbori Vlade RH za zaštitu ljudskih prava:

- ✓ Povjerenstvo Vlade RH za ljudska prava,
- ✓ Povjerenstvo Vlade RH za praćenje provedbe Nacionalnog programa za Rome,
- ✓ Povjerenstvo za osobe s invaliditetom,
- ✓ Povjerenstvo za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladeži,
- ✓ Nacionalni odbor za međunarodno humanitarno pravo,
- ✓ Nacionalni odbor za obrazovanje o ljudskim pravima,
- ✓ Nacionalno bioetičko povjerenstvo za medicinu,
- ✓ Komisija za odnose s vjerskim zajednicama,
- ✓ Vijeće za djecu,
- ✓ Savjet za razvoj civilnog društva te
- ✓ Savjet za nacionalne manjine.

U Republici Hrvatskoj djeluje i velik broj nevladinih udruga specijaliziranih u području zaštite i promicanja ljudskih prava koje aktivno doprinose učinkovitom ostvarenju svih ljudskih prava za sve i bez diskriminacije.

²⁴ Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, [http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi-staro-ijvhj/ujedinjeni-narodi-\(un\)/ljudska-prava-u-rh/](http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi-staro-ijvhj/ujedinjeni-narodi-(un)/ljudska-prava-u-rh/), 23.04.2020.

3.6. Hrvatska vanjska politika u području ljudskih prava

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova u svom vanjsko-političkom djelovanju promiče politiku zaštite ljudskih prava svih osoba u svim državama, sukladno sa prihvaćenim standardima za zaštitu ljudskih prava. U svom vanjskopolitičkom djelovanju Republike Hrvatske aktivno podržava zaštitu i promociju svih ljudskih prava sadržanih u ovim međunarodnim instrumentima, kojih je stranka, zalažući se za njihovu univerzalnu ratifikaciju. U svojem međunarodnom djelovanju u području ljudskih prava, Republika Hrvatska se posebno zalaže za:²⁵

- ✓ univerzalnost, međusobnu povezanost i uvjetovanost svih ljudskih prava,
- ✓ jednake mogućnosti za uživanje ljudskih prava za sve ljude (osobita pažnja posvećena je pravima djeteta, žena te pravima nacionalnih manjina etničkim manjinama),
- ✓ pravo na život, i potpuno ukidanje smrtne kazne, kao i
- ✓ potpuno ukidanje svih oblika mučenja i drugih okrutnih, nehumanih i ponižavajućih postupanja i kažnjavanja.

Poticanje jačanja demokratizacije i promocije ljudskih prava integrirano je u odrednicama hrvatske vanjske politike. Takvu politiku Hrvatska zastupa u globalnim i regionalnim tijelima, kao i u bilateralnim kontaktima s drugim državama. Republika Hrvatska polazi od načela da zaštita ljudskih prava svakog pojedinca i vladavina prava pružaju osnovu za sigurnost i mir u svijetu.

Republika Hrvatska ratificirala je glavne međunarodne instrumente u području ljudskih prava, uključujući šest glavnih konvencija UN-a i njihove pripadajuće protokole, prema kojima postoji obveza izvještavanja, te se zalaže za dosljednu suradnju sa ugovornim tijelima Ujedinjenih naroda osnovanim prema tim konvencijama. Hrvatska aktivno doprinosi njihovom radu putem svoje stručnjakinje u Odboru za uklanjanje diskriminacije žena (CEDAW). Republika Hrvatska također podržava i aktivno sudjeluje i u izradi novih standarda u području ljudskih prava unutar Ujedinjenih naroda i regionalnih organizacija. Aktivni doprinos, Hrvatska potvrđuje i kroz djelovanje u međunarodnim tijelima za zaštitu i promociju ljudskih prava, članstvo u Gospodarskom i socijalnom Vijeću Ujedinjenih naroda (ELOSOC) (od 2000.-2002.), Komisiji za ljudska prava (2002.-2004.), te Komisiji za položaj žena (od 2000.-2004., te od 2006.- 2009.)

²⁵ Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, [http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi-staro-ijvhj/ujedinjeni-narodi-\(un\)/ljudska-prava-u-rh/](http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi-staro-ijvhj/ujedinjeni-narodi-(un)/ljudska-prava-u-rh/), 23.04.2020.

Republika Hrvatska surađuje i s brojnim domaćim i međunarodnim nevladinim organizacijama, polazeći od načela podrške aktivnom sudjelovanju civilnog društva u kreiranju međunarodne politike u području ljudskih prava. Na međunarodnoj razini Republika Hrvatska djeluje: ²⁶ UN, OESS-ODIHR, Vijeće Europe, ICRC, IOM, ICMP te NGO.

RH je stranka šest temeljnih UN konvencija u području ljudskih prava i pripadajućih protokola prema kojima ima obvezu podnošenja periodičnih izvješća nadzornim ugovornim tijelima, čiju izradu koordinira Odjel za ljudska prava MVEP. RH je bila članica Komisije za ljudska prava (UN-a od 2002.-2004.) sada transformirane u Vijeće za ljudska prava – rezolucija o osnivanju Vijeća usvojena 15. ožujka 2006. Na 60. zasjedanju Komisije RH je bila glavni sponzor rezolucije o prigovoru savjesti u vojnoj službi koja je usvojena konsenzusom. Članstvo u UN Komisiji za položaj žena Hrvatska bilježi od 2006.-2009., te je u razdoblju svoga prethodnog članstva od 2000. do 2004. (od 2000.-2002. godine predstavnicom RH je predsjedavala Komisijom za prava žena) U svibnju 2004. predstavljeno je Treće periodično izvješće prema Konvenciji protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka i kažnjavanja (CAT), a u rujnu 2004. Drugo periodično izvješće o primjeni Konvencije o pravima djeteta (CRC). U siječnju 2005. RH je predstavila Drugo i Treće periodično izvješće prema Konvenciji o ukidanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW). U okviru Programa tehničke suradnje Vlade RH i OHCHR-a (1999.-2002.) ostvaren je veliki broj projekata na području diseminacije dokumenata o ljudskim pravima, obučavanja vojnih, policijskih i zatvorskih djelatnika o ljudsko-pravnim standardima, te je osnovan Dokumentacijski centar koji od 2003. djeluje kao Centar za ljudska prava, te od 2005. godine kao javna ustanova: Centar za ljudska prava.

Postavši članicom **OESS-ODIHR**, RH je prihvatila načela Završnog dokumenta iz Helsinkija te surađuje s OESS/ODIHR-om na području promocije i zaštite ljudskih prava.

RH stranka je Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda **Vijeća Europe**, te pripadajućih Protokola br. 1., 4., 6., 7., 11., 12., i 13., a 31. siječnja 2006. je ratificiran je i Protokol br. 14, čiji se rok za stupanje na snagu predviđen za 1. svibnja 2006. do daljnjeg odgađa. RH je također stranka Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina i Europske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima. Nastavno na Akcijski plan Vijeća Europe iz Varšave (16.-17. svibnja 2005.), krajem 2005. osnovan je Task Force za suzbijanje nasilja nad ženama, uključujući obiteljsko nasilje.

²⁶ Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, [http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi-staro-ijvhj/ujedinjeni-narodi-\(un\)/ljudska-prava-u-rh/](http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi-staro-ijvhj/ujedinjeni-narodi-(un)/ljudska-prava-u-rh/), 23.04.2020.

Sukladno istom, izrađen je i plan Kampanje Vijeća Europe za suzbijanje nasilja nad ženama, uključujući obiteljsko nasilje, a po kojem će se pristupiti razradi nacionalnih kampanja. Slijedom navedenog, RH je već poduzela i prve korake na način da je ovogodišnju Nacionalnu kampanju vezanu uz nasilje u obitelji, uskladila i s planovima VE vezanim uz zadaću Task Forcea. Djelatnici MVEP uključeni su u rad stručnih tijela Vijeća Europe koja se bave ljudskim pravima:

- ✓ Europske komisije protiv rasizma i netolerancije (ECRI),
- ✓ Upravnog odbora za ljudska prava (CDDH),
- ✓ Odbora stručnjaka za razvoj ljudskih prava (DH-DEV),
- ✓ Odbora za bioetiku (CDBI) te
- ✓ Odbora za ljudska prava i borbu protiv terorizma (DH-S-TER).

U Odjelu za ljudska prava MVEP nalazi se tajništvo Nacionalnog odbora za međunarodno humanitarno pravo. U suradnji s Područnim uredom Međunarodne organizacije za migracije (**IOM**) i Nacionalnim odborom za suzbijanje trgovanja ljudima MVEP je uključeno u aktivnosti vezane za sprječavanje trgovanja ljudima.

MVEP podržava sudjelovanje **NGO**-a na međunarodnim forumima, kao i djelovanje NGO-a na promicanju i zaštiti ljudskih prava u RH, a trenutno je uključeno u aktivnosti oko donošenja Strategije za razvoj civilnog društva.²⁷

Slika 6. NGO

Izvor: 123RF, https://www.123rf.com/photo_127255898_stock-vector-ngo-non-governmental-organization-concept-with-keywords-letters-and-icons-colored-flat-vector-illustr.html, 23.04.2020.

²⁷ Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, [http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi-staro-ijvhj/ujedinjeni-narodi-\(un\)/ljudska-prava-u-rh/](http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi-staro-ijvhj/ujedinjeni-narodi-(un)/ljudska-prava-u-rh/), 23.04.2020.

4. ZAKLJUČAK

Ljudska su prava osnovna prava koja je svaki čovjek stekao svojim rođenjem. Bez obzira na mjesto rođenja, obitelj, uvjete u kojima živi ili svoje godine, svaki čovjek ima ista ljudska prava. Može se reći da su ljudska prava univerzalna i vrijede za sve ljude na Zemlji, no na njih se gleda drugačije u različitim društvima i različitim državama. Stoga se u nekim državama pojedina ljudska prava krše, bilo to zbog kulture društva ili političkog stanja u državi. Nažalost, ljudska se prava krše u svakom društvu i postoje situacije u kojima je kršenje prava dozvoljeno. U situacijama kada je osoba počinila određeno kazneno djelo, sud mora odlučiti na koji će način tu osobu kazniti. Kazna većinom uključuje kršenje određenog ljudskog prava. Međutim, čak se i u tim situacijama nastoje zadovoljiti druga ljudska prava, barem u pojedinim državama (primjerice da se zatvorenicima omogućava pravo na obrazovanje, pravo na odabir vjeroispovijesti, na odmor i slobodno vrijeme, na rad i tako dalje). U području zaštite ljudskih prava značajna je institucija Vijeće Europe s glavnim ciljem jačanja suradnje i jedinstva na europskom kontinentu, promicanjem ljudskih prava i temeljnih sloboda te demokracije i vladavine prava. Uz ova tri ključna stupa, Vijeće Europe bavi se i nizom specifičnih društvenih tema kao što su socijalna isključenost, rasna, nacionalna i druga netrpeljivost, trgovina ljudima, nasilje nad ženama, prava djece, bioetika, terorizam, zaštita kulturne i prirodne baštine te drugi suvremeni izazovi europskih društava.

Iz ovoga se rada može zaključiti kako su sva ljudska prava jednako važna i ne mogu se hijerarhijski posložiti, od najvažnijeg do najmanje važnog prava. Međutim, ljudi mogu samostalno uvidjeti koje je ljudsko pravo njima važnije od drugoga. Primjerice, nekome će biti mnogo važnije da ima slobodu kretanja nego slobodu izražavanja vlastitog mišljenja. S druge strane, netko drugi će se zalagati za slobodu izražavanja vlastitog mišljenja, bez obzira što ga to može dovesti u zatvor.

LITERATURA

Knjige, znanstveni i stručni članci:

1. Omejec, J. (2010.) Vijeće Europe i Europska unija: institucionalni i pravni okvir, Novi informator, Zagreb
2. Pavišić, B., Kamber, K. (2016.) Kazneno pravo Vijeća Europe, Paradox, Rijeka

Zakoni:

1. Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10, [https://www.zakon.hr/z/364/\(Europska\)-Konvencija-za-za%C5%A1titu-ljudskih-prava-i-temeljnih-sloboda](https://www.zakon.hr/z/364/(Europska)-Konvencija-za-za%C5%A1titu-ljudskih-prava-i-temeljnih-sloboda)
2. KONVENCIJA ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA, https://www.usud.hr/sites/default/files/doc/KONVENCIJA_ZA_ZASTITU_LJUDSKIH_PRAVA_I_TEMELJNIH_SLOBODA_s_izmjenama_i_dopunama_iz_PROTOKOLA_br._14.pdf, 22.04.2020.

Internetski izvori:

1. Council of Europe, <https://www.coe.int/hr/web/about-us/headquarters-and-offices>, 07.04.2020.
2. Europska unija, <https://sites.google.com/site/europska2unija/home/europski-parlament-i-europsko-vijece>, 23.04.2020.
3. HRVATSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVITAK, <https://www.hbor.hr/naslovnica/hbor/medunarodna-suradnja/suradnja-s-razvojnombankom-vijeca-europe-ceb/>, 08.04.2020.
4. Hrvatski sabor, <https://www.sabor.hr/hr/press/priopcenja/saborsko-izastanstvo-sudjeluje-na-zimskom-zasjedanju-parlamentarne-skupstine-1>, 07.04.2020.
5. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, [http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi-starog-ijvhj/ujedinjeni-narodi-\(un\)/ljudska-prava-u-rh/](http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi-starog-ijvhj/ujedinjeni-narodi-(un)/ljudska-prava-u-rh/), 23.04.2020.

6. Republika Hrvatska, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, <http://www.mvep.hr/hr/vanjska-politika/multilateralni-odnosi0/multi-org-inicijative/vijece-europe/opcenito-o-vijecu-europe/>, 07.04.2020.
7. Republika Hrvatska, Ministarstvo pravosuđa, <https://pravosudje.gov.hr/vijesti/javni-natjecaj-vijeca-europe-za-pruzanje-savjetodavnih-usluga-na-projektu-reforme-pravosudja-u-ukrajini-i-izvršenju-presuda-europskog-suda-za-ljudska-prava/19085>, 07.04.2020.
8. Središnji državni portal, <https://uredzastupnika.gov.hr/europski-sud-za-ljudska-prava/186>, 22.04.2020.
9. Središnji državni portal, <https://gov.hr/moja-uprava/pravna-drzava-i-sigurnost/pravna-zastita/podnosenje-zahtjeva-europskom-sudu-za-ljudska-prava/1731>, 23.04.2020.
10. Tportal, <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/zbunjuju-vas-imena-objasnjavamo-razliku-između-europskog-vijeca-vijeca-eu-i-vijeca-europe-foto-20191227>, 22.04.2020.
11. 123RF, https://www.123rf.com/photo_127255898_stock-vector-ngo-non-governmental-organization-concept-with-keywords-letters-and-icons-colored-flat-vector-illustr.html, 23.04.2020.

POPIS SLIKA

Slika 1. Logo Vijeća Europe	5
Slika 2. Parlamentarna skupština Vijeća Europe	7
Slika 3. Vijeće Europe.....	8
Slika 4. Razvojna banka Vijeća Europe	13
Slika 5. Europsko vijeće.....	15
Slika 6. NGO	29